

Долбнєва Д. В.

ДОСЛІДЖЕННЯ СУТНОСТІ ТА НЕОБХІДНОСТІ ПУБЛІЧНОГО АУДИТА ЯК ВЕКТОРА МОДЕРНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Розкрито економічну сутність та цілі публічного аудиту. Обґрунтовано необхідність формування інституту публічного аудиту в Україні як передумови модернізації вітчизняної системи державного управління та фінансового контролю у напрямі забезпечення прозорості та ефективності реалізації функцій управління бюджетними коштами, державним та комунальним майном, відкритості та підзвітності громадськості з врахуванням зарубіжного досвіду.

Ключові слова: громадянське суспільство, державний фінансовий контроль, державне управління, підзвітність, публічний аудит.

1. Вступ

В умовах економічної кризи, посилення недовіри до Уряду, зростання тіньової економіки та активізації корупційної складової організації системи державного управління та реалізації фінансово-бюджетних відносин в Україні одним із визначальних критеріїв модернізації діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, у тому числі органів державного фінансового контролю, є формування та утвердження інституту публічного аудиту. Для виконання, покладених на нього функцій, публічний аудит має відповідати таким характеристикам як відкритість та гласність, повна незалежність та неупередженість.

В ряді провідних країн світу, в яких система державного управління та контролю діє в умовах демократії, лібералізму та підзвітності широкій громадськості публічний аудит вже став обов'язковим та невід'ємним елементом реалізації засад соціально-економічної та фінансово-бюджетної політики країни.

Функціонування належним чином інституту публічного аудиту в Україні дозволить вчасно виявляти відхилення від визначених цінностей демократичного суспільства та вимог законності, результативності, ефективності й економічності використання та управління коштами державного та місцевих бюджетів, державним та комунальним майном, суспільними ресурсами і на основі цього розробляти комплекс дієвих заходів і способів щодо їх усунення та недопущення у майбутньому.

З огляду на це, створення дієвого та законодавчо обумовленого інституту публічного аудиту стане передумовою побудови та модернізації системи державного управління та фінансового контролю.

2. Об'єкт дослідження та його технологічний аудит

Взяття Україною курсу на європейську інтеграцію вимагає трансформації усіх сфер суспільно-політичного

життя. Відповідно до цього, перебудова системи державного фінансового контролю в Україні неможлива без вивчення та адаптації позитивного зарубіжного досвіду побудови комплексної моделі інституту публічного аудиту, який виступає важливим елементом системи публічного управління.

В Україні інститут публічного аудиту ще не набув свого поширення і йому властиві відсутність теоретико-методологічних засад стратегії формування, запровадження та розвитку, що негативно впливає на функціонування демократичних засад як державного, так і публічного управління та фінансового контролю.

3. Мета та задачі дослідження

Метою дослідження визначено аналіз стану та перспектив формування та функціонування інституту публічного аудиту в Україні в сучасних соціально-економічних умовах, в яких опинилася Україна, а також посилення євроінтеграційних процесів, які вимагають як врахування досвіду європейських країн з питань побудови системи державного управління та фінансового контролю, так і приведення національної системи суспільних відносин у відповідність до європейських стандартів.

Для досягнення поставленої мети дослідження окреслено такі завдання:

1. Визначити економічну сутність та цілі публічного аудиту.
2. Провести аналіз стану розвитку інституту публічного аудиту в Україні.
3. Обґрунтувати необхідність та важливість формування інституту публічного аудиту в Україні як передумови зміцнення та модернізації української системи державного фінансового контролю.
4. Розглянути зарубіжний досвід формування та функціонування інституту публічного аудиту в провідних країнах світу.

4. Дослідження існуючих рішень проблеми

Теоретичні та практичні засади функціонування публічного аудиту та контролю найбільш повно та комплексно розглянуті у працях представників західно-європейської науки [1–3].

Поряд з цим окремі питання та проблеми організації публічного аудиту як складової публічного управління і контролю досліджуються в працях російських науковців-практиків [4, 5].

Аналіз наукових джерел у сфері аудиту вказує на те, що науковці переважно фокусують свою увагу на питаннях аудиту підприємницької діяльності, державного аудиту та правових аспектах його реалізації, а також аудиту ефективності. Проте висвітлення окремих теоретико-методологічних аспектів публічного аудиту та його впровадження в українську практику як специфічної форми реалізації сучасного публічного управління знайшло своє відображення в публікаціях провідних українських науковців та практиків [6–13].

Аналізуючи їх науковий доробок, бачимо, що в українській теорії та практиці державного управління та фінансового контролю поки що не розроблено чітко сформованого понятійного апарату щодо публічного аудиту. Саме тому, розкриття економічної сутності, необхідності та законодавчого врегулювання публічного аудиту як ключового вектора модернізації державного фінансового контролю в Україні на сучасному етапі набуває особливої актуальності.

5. Методи досліджень

Для досягнення поставленої мети та визначених завдань дослідження використано загальнонаукові методи дослідження: індукції та дедукції, аналізу та синтезу, систематизації, логічного узагальнення та порівняння, табличний та графічний методи.

6. Результати досліджень

В умовах сьогодення для забезпечення законної, результативної, ефективної та прозорої діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, у тому числі органів державного фінансового контролю, аудит розглядається не лише як інструмент виявлення фінансових порушень, але і як функція вдосконалення системи контролю та управління в цілому.

Згідно з Лімською декларацією керівних принципів аудиту, аудит – це «невід’ємна частина системи регулювання, метою якої є виявлення відхилень від прийнятих стандартів і порушень принципів законності, ефективності та економії витрачання матеріальних ресурсів» [14].

Аудит є соціальним феноменом, що має практичне значення [3]. Його виникнення зумовлене необхідністю індивідів чи окремих груп отримувати або підтверджувати інформацію про діяльність, яка лежить в площині їх професійних чи адміністративних інтересів. Автор [3] стверджує, що функція аудиту повинна розглядатися як функція суспільного контролю, що забезпечує механізм моніторингу за діяльністю і реалізацію принципу підзвітності.

Відповідно до Закону України «Про аудиторську діяльність» № 3125-XII від 22.05.1993 р. «аудит – це

перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності суб’єктів господарювання з метою визначення достовірності їхньої звітності, обліку його повноти, її відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам» [15].

Гостра потреба модернізації суспільства в Україні вимагає створення дієвого інституту публічного аудиту. Однак ідея створення цього інституту поки що має концептуальний характер, оскільки сама необхідність практичної участі виборців у прямому чи непрямому управлінні публічними фінансами, власністю, інтелектуальними та іншими ресурсами країни ще не стала невід’ємною складовою системи суспільних цінностей в Україні і, відповідно, законодавчо не закріплена.

Виникнення публічного аудиту пов’язано, передусім, з об’єктивними потребами суспільства мати якомога більш повну і достовірну оцінку тих подій, що відбуваються в різних сферах його життя – економічній, політичній, соціальній тощо, а також якості державного управління та контролю.

Вивчення досвіду розвинутих країнах світу свідчить про те, що публічний аудит є одним із провідних інститутів громадянського суспільства, важливим елементом сучасного публічного управління і виступає невід’ємною частиною системи суспільно-економічного регулювання та контролю. Він має багато спільного з державним аудитом, але в жодному разі ці поняття не можна ототожнювати.

Тому перед тим, як дати визначення публічному аудитору вважаємо за доречним розглянути сутність державного аудиту, який представляє собою конституційно встановлену систему зовнішнього, незалежного контролю від імені суспільства за діяльністю органів державної влади з управління національними ресурсами країни (фінансовими, матеріальними, інтелектуальними) [4]. Тобто він не включає контроль на місцевому рівні влади, що в свою чергу забезпечує публічний аудит.

Проаналізувавши та узагальнивши визначення як терміну «аудит», так й окремих підходи до визначення терміну «публічний аудит» вважаємо, що «публічний аудит» – це сукупність взаємообумовлених дій щодо зовнішнього незалежного публічного оцінювання, аналізу результативності й ефективності діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, визначення відхилень від планових (нормативних) соціально-економічних показників виконання програм та заходів державного та локального (місцевого) рівня, що здійснюються незалежним спеціалізованим органом на всіх рівнях публічного управління (державного та місцевого) за участю представників громадськості чи на їх замовлення.

Комплексний підхід до визначення сутності та спрямованості публічного аудиту в системі публічного та державного управління подано на рис. 1.

Місією публічного аудиту є інформування суспільства про результати незалежної професійної оцінки діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування та вироблення рекомендацій щодо модернізації державного управління та фінансового контролю.

Метою публічного аудиту є підвищення прозорості, ефективності та результативності управлінських рішень у публічній сфері, відповідальності та підзвітності органів публічної влади суспільству [11].



Рис. 1. Комплексний підхід до визначення сутності та спрямованості публічного аудиту в системі публічного та державного управління

Виходячи з цього, на публічний аудит у цивілізованому суспільстві покладено виконання функцій діагностики, яка передбачає дослідження певної сфери діяльності органів влади, фіксування суперечностей, недоліків та проблем, яка їм притаманна, надання інформації про отримані результати суспільству, а також виконання соціально-регулятивної ролі.

Світовий досвід показує, що предметом публічного аудиту виступає достовірна й об'єктивна інформація про діяльність органів публічної влади та інших суб'єктів господарювання, що стосуються формування та використання суспільних ресурсів/цінностей, яка розглядається в контексті законності, достовірності, доцільності, ефективності та результативності [9].

Предмет публічного аудиту конкретизується його об'єктом, в загальному яким є діяльність органів публічної влади та інших суб'єктів господарювання, що стосуються формування та використання суспільних ресурсів/цінностей (рис. 2). Але залежно від цілей та виду публічного аудиту, який проводиться основним його об'єктом може бути:

- виконання державного (місцевого) бюджету;
- використання державних фінансових ресурсів;
- адміністративна діяльність органів публічної влади;
- діяльність стратегічних господарських комплексів (військова промисловість, видобуток корисних копалин, транспорт і зв'язок тощо);

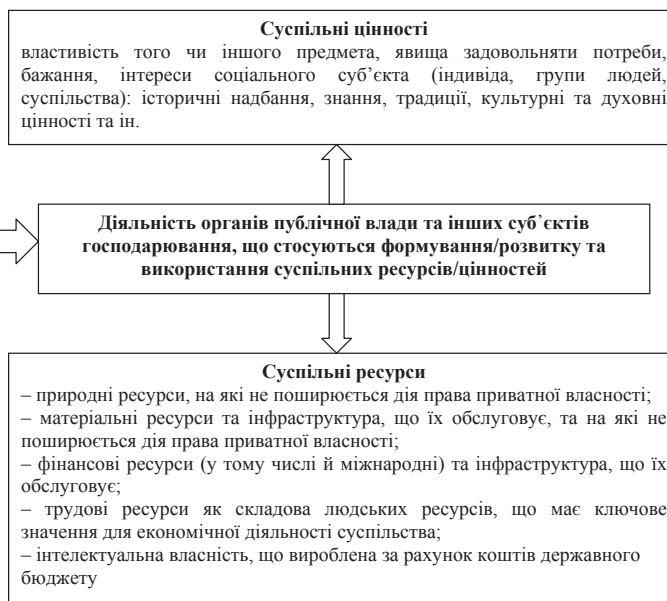


Рис. 2. Загальний об'єкт публічного аудиту

Складовими публічного аудиту як цілісної системи суспільних взаємовідносин є:

- 1) законність дій органів публічної влади: встановлення правильності та доцільності публічних рішень органу державної/місцевої влади, виявлення та аналіз причин недотримання норм чинного законодавства та нормативно-правових актів органом публічної влади чи посадовою особою;
- 2) ефективність: діяльності органу державної/місцевої влади: перевірка та оцінювання доцільності та відповід-

ності обраних методів вирішення суперечностей та/або проблеми та використаних ресурсів отриманим результатами діяльності органу публічної влади;

3) результативність діяльності органу державної/місцевої влади: встановлення можливого рівня досягнення органом публічної влади наперед визначених цілей та причин відхилення фактичних результатів діяльності від наперед визначених цілей.

В контексті дослідження важливим є визначення суб'єктів публічного аудиту, які, на думку автора даної роботи, можна об'єднати в такі групи:

1. Користувачі результатів публічного аудиту – замовники, ініціатори аудиту, наділені певними повноваженнями, які потенційно можуть безпосередньо не брати участі в діях щодо перевірки/оцінювання, а лише користуватимуться результатами цього аудиту. До них належать представники громадянського суспільства, тобто громадянин зі своїми громадянськими правами і організацій-асоціації, об'єднання, рухи і громадські інститути, інші зацікавлені установи.

2. Суб'єкти, які безпосередньо проводять публічний аудит, визначають його методологію, розробляють технологію й інструменти дослідження, відповідають за збирання даних, їх аналіз, підготовку звіту про результати оцінювання. Такими суб'єктами є: незалежні українські чи міжнародні аудиторські установи/організації, громадські організації, які є професійними учасниками ринку аудиторських послуг, аналітичні, консалтингові фірми та дослідницькі інститути.

Вони в своїй єдності та спільності цілей та інтересів мають створювати передумови утвердження та зміцнення позицій інституту публічного аудиту та виконання усіх функцій та завдань, які на нього покладені суспільством.

В цивілізованому демократичному суспільстві публічний аудит, з одного боку, визначає суперечності (конфлікти) інтересів у суспільстві, а з іншого – стає спонукальним фактором прийняття ефективних рішень для вирішення проблем суперечностей (конфліктів) інтересів між суб'єктами публічної сфери та прийняття стратегічних рішень з усунення і в подальшому недопущення суперечностей (конфліктів інтересів) в економічній, політичній, соціальній та інших сферах.

7. SWOT-аналіз результатів досліджень

Strengths. Необхідність створення та забезпечення належного рівня функціонування інституту публічного аудиту в Україні зумовлена тим, що це забезпечить:

1) проведення незалежної експертно-аналітичної оцінки ефективності та результативності діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, реалізації ними функцій державного управління та фінансового контролю;

2) своєчасне виявлення та попередження фактів порушень посадовими особами суспільних цінностей та інтересів, обов'язків, покладених на них законодавством України, а також зловживань службовим становищем;

3) розроблення комплексу засобів та способів усунення виявлених порушень та відхилень, недопущення їх у майбутньому;

4) дотримання усіма учасниками соціально-економічних та політичних відносин принципів демократизму, відкритості влади та пріоритетів прав людини;

5) надання важливої для суспільства інформації про результативність та ефективність державного управління та контролю тощо.

Weaknesses. На сьогодні проведення публічного аудиту в Україні не може обмежуватися тільки перевіркою фінансової звітності органів державної влади та місцевого самоврядування, його спрямованість має поширюватися на всі сфери публічного управління і забезпечувати відкритість та прозорість усієї інформації, яка формується на усіх рівнях державного управління та фінансового контролю.

Opportunities. Завдяки цьому публічний аудит сміло можна розглядати як вектор модернізації системи державного управління та фінансового контролю в Україні за широкою участі представників громадськості.

При цьому важливо враховувати і той факт, що публічний аудит не лише забезпечує довіру між усіма учасниками відносин, але і породжує конфлікт інтересів цих учасників, що може проявлятися в розбіжності інтересів аудитора та конкретного клієнта (органу публічної влади), невизначеного кола третіх осіб або суспільства в цілому («розходження (розрив) в очікуваннях»), а також в існуванні обмежень, пов'язаних з необхідністю дотримання засад незалежності та нейтральності [8]. Починаючись як ініціатива інститутів громадянського суспільства, інститут публічного аудиту в обов'язковому порядку має заручитися підтримкою держави та органів місцевого самоврядування.

Відповідно до цього, в світовій практиці проведення публічного аудиту ґрунтується на двох підходах (табл. 1).

Таблиця 1

Підходи проведення публічного аудиту

Орієнтація на результати публічного управління	Орієнтація суперечності та/або проблеми суспільства, що вирішуються системою публічного управління
Вирішує суперечність/проблему: співставлення отриманих результатів реалізації державної політики (програми/проекту) із запланованими (які очікувалися) цілями та завданнями, пошук відхилень від норм чи стандартів, прийнятих під час розробки проекту реалізації державної політики (програми/проекту) та надання рекомендацій, спрямованих на їх усунення	Вирішує суперечність/проблему: актуалізація та усвідомлення суперечності та/або проблеми у суспільстві, що якраз і стане початковим етапом аудиту, а не його завершенням; надання рекомендацій для розв'язання актуалізованих проблем та стратегічних рішень для розв'язання суперечностей (конфліктів) інтересів між суб'єктами публічної сфери

Threats. Зарубіжний досвід побудови та забезпечення ефективного функціонування інституту публічного аудиту як перспективного механізму модернізації державного управління визначає необхідність для України:

- розробки цілісної концепції публічного аудиту з урахуванням складних економічних умов, соціальної кризи і військових дій на сході України, яка б відповідала європейським стандартам та принципам;
- проведення наукових досліджень з питань необхідності формування відповідної законодавчої та нормативно-правової бази функціонування інституту публічного аудиту (визначення ключових понять, повноважень та функцій, статусу, функціональної незалежності тощо);
- гармонізації чинної законодавчої бази в Україні та практики її застосування, спільних прав і зо-

бов'язань до міжнародних стандартів, обов'язкових до виконання в державах-членах ЄС;

– узгодження фахової термінології, що використовується у національних нормативних актах з державного аудиту та фінансового контролю, з вимогами директивних документів Міжнародної (INTOSAI) та Європейської (EUROSAI) організацій вищих органів державного аудиту [10];

– впровадження в практику державного управління та фінансового контролю сучасних технологій (у тому числі інформаційних) та методів публічного аудиту, апробованих світовою практикою;

– забезпечення та дотримання принципу незалежності організаційних структур і посадових осіб, що здійснюють публічний аудит, їх підзвітності і відповідальності за його проведення та наслідки для суспільства та держави;

– застосування тих інструментів, що можуть гарантувати публічність, гласність та відкритість результатів публічного аудиту, забезпечення вільного доступу громадськості до його результатів та ін.

8. Висновки

1. Розкрито сутність публічного аудиту, який являє собою сукупність взаємообумовлених дій щодо зовнішнього незалежного публічного оцінювання, аналізу результативності й ефективності діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, визначення відхилень від планових (нормативних) соціально-економічних показників виконання програм та заходів державного та локального (місцевого) рівня, що здійснюються незалежним спеціалізованим органом на всіх рівнях публічного управління (державного та місцевого) за участю представників громадськості чи на їх замовлення. Основними цілями публічного аудиту в демократичному суспільстві є: підвищення прозорості, ефективності та результативності управлінських рішень у публічній сфері, відповідальності та підзвітності органів публічної влади суспільству.

2. Проаналізовано, що модернізація системи державного управління та фінансового контролю в Україні в умовах європейської інтеграції актуалізує проблему створення повноцінного інституту публічного аудиту, який є відносно новим для України, а ідея його створення поки що має концептуальний характер і перебуває тільки на початковій стадії свого становлення та розвитку. Тому його основні теоретичні засади знаходяться лише на стадії наукового обґрунтування. Відповідно системних наукових розробок, які б ставили собі за мету довести цінність публічного аудиту діяльності органів публічної влади як механізму модернізації системи державного управління, в Україні поки що не існує.

3. Обґрунтовано, що в Україні існує необхідність побудови інституту публічного аудиту як цілісної системи громадського контролю та нагляду за реалізацією функцій та повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування з питань державного управління та фінансового контролю використання коштів державного та місцевих бюджетів, державного та комунального майна та ін. Це забезпечить ефективне й цілкове використання суспільних ресурсів, зменшить масштаби фінансових порушень та розкрадань публічних коштів, сприятиме покращенню загального економічного

й соціального клімату в Україні та зміцнення її міжнародного іміджу.

4. Досліджено, що у розвинутих країнах світу інститут публічного аудиту – це важливий елемент сучасного публічного управління, який розглядають як один із провідних інститутів громадянського суспільства у системі суспільно-економічного регулювання. Світова практика доводить, що рівень розвитку публічного аудиту є якісним показником громадянського суспільства та демократичності публічного управління, його здатності оперативно й адекватно реагувати на виклики сьогодення.

Напрямами подальших досліджень з даної тематики можуть стати:

– розробка методологічного базису та практичних засад функціонування інституту публічного аудиту в Україні з врахуванням вимог сучасного суспільства до влади;

– обґрунтування необхідності законодавчого регламентування публічного аудиту та чіткого розмежування у законодавстві понять та функцій таких видів контролю, як державний фінансовий контроль, державний, громадський та публічний аудит».

Це створить можливість для подальшого створення науково обґрунтованої та законодавчо закріпленої концепції системи публічного аудиту діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні, що сприятиме успішній модернізації української системи державного управління та фінансового контролю в цілому.

Література

1. Bovens, M. The Oxford Handbook Public Accountability [Text] / ed. by M. Bovens, R. E. Goodin, T. Schillemans. – Oxford: Oxford University Press, 2014. – 736 p. doi:10.1093/oxfordhb/9780199641253.001.0001
2. Power, M. The Audit Society: Rituals of Verification [Text] / M. Power. – Ed. 2. – Oxford: Oxford University Press, 1999. – 208 p.
3. Flint, D. Philosophy and Principles of Auditing: An Introduction [Text] / D. Flint. – Palgrave Macmillan, 1988. – 208 p.
4. Степашин, С. В. Конституційний аудит [Текст] / С. В. Степашин. – М.: Наука, 2006. – 816 с.
5. Измоленов, А. К. Становление и развитие государственного аудита в Российской Федерации [Текст] / А. К. Измоленов, О. Б. Франц // Известия УрГЭУ. – 2015. – № 6 (62). – С. 40–46.
6. Александрович, О. О. Термінологічно-понятійні аспекти модернізації системи державного фінансового контролю в Україні [Електронний ресурс] / О. О. Александрович // Державне будівництво. – 2015. – № 1. – Режим доступу: \www/URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2015-1/doc/2/09.pdf>
7. Басанцов, І. В. Модернізація системи державного фінансового контролю в Україні [Текст] / І. В. Басанцов // Економічний часопис-XXI. – 2014. – № 1/2 (1). – С. 78–81.
8. Оболенський, О. Ю. Публічний аудит: цілі та економічний зміст [Текст] / О. Ю. Оболенський, Н. І. Обушна // Теорія та практика державного управління. – 2015. – № 1 (48). – С. 84–92.
9. Обушна, Н. І. Публічний аудит як модернізаційний механізм державного управління в Україні [Текст] / Н. І. Обушна // Державне управління: теорія та практика. – 2015. – № 1. – С. 41–48.
10. Обушна, Н. І. Вектори модернізації системи державного фінансового контролю в Україні в напрямку впровадження прогресивної парадигми публічного аудиту [Електронний ресурс] / Н. І. Обушна // Науковий журнал «Науковий огляд». – 2016. – Режим доступу: \www/URL: <http://int-konf.org/konf082016/1275-kandidat-ekonomichnih-nauk-obushna-n-vektori-modernizatsiyi-sistemi-derzhavnogo-fnansovogo-kontrolyu-v-ukrayin-v-napryamku-vprovadzhennya-progresivnoyi-paradigmi-publichnogo-audit.html>

11. Обушна, Н. І. Об'єктивна необхідність та передумови формування інституту публічного аудиту як механізму модернізації державного управління в Україні [Електронний ресурс] / Н. І. Обушна // Науковий журнал «Науковий огляд». – 2015. – Режим доступу: \www/URL: http://int-konf.org/konf082015/1124-kandidat-ekonomichnih-nauk-obushna-n-obyektivna-neobhdnst-ta-peredumovi-formuvannya-nstitutu-publnogo-auditu-yak-mehanzmu-modernzacyi-derzhavnogo-upravlnnya-v-ukrayin.html
12. Стефанюк, І. Б. Державний фінансовий контроль: проблеми ідентифікації й визначення системи [Текст] / І. Б. Стефанюк // Фінанси України. – 2009. – № 11. – С. 12–19.
13. Царенко, О. В. Інституціональне забезпечення процесу державного регулювання траєкторії цілеорієнтованого розвитку публічного аудиту [Текст] / О. В. Царенко // Державне управління: теорія та практика. – 2015. – № 1. – С. 37–40.
14. The Lima Declaration (ISSAI 1) [Electronic resource] // Approved at IXth Congress of INTOSAI, Lima/Peru. – INTOSAI Professional Standards Committee, 1977. – Available at: \www/URL: http://www.issai.org/media/12901/issai_1_e.pdf
15. Про аудиторську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 22.04.1993 № 3125-XII. – Режим доступу: \www/URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3125-12

ИССЛЕДОВАНИЕ СУЩНОСТИ И НЕОБХОДИМОСТИ ПУБЛИЧНОГО АУДИТА КАК ВЕКТОРА МОДЕРНИЗАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ И ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ В УКРАИНЕ

Раскрыта экономическая сущность и цели публичного аудита. Обоснована необходимость формирования института публичного аудита в Украине как предпосылки модернизации отечественной системы государственного управления и финансового контроля в направлении обеспечения прозрачности и эффективности реализации функций управления бюджетными средствами, государственным и коммунальным имуществом, открытости и подотчетности общественности с учетом зарубежного опыта.

Ключевые слова: гражданское общество, государственный финансовый контроль, государственное управление, подотчетность, публичный аудит.

Долбнева Деніза Вадимівна, кандидат економічних наук, доцент, кафедра обліку і аудиту, Львівський національний університет ім. Івана Франка, Україна, e-mail: Deonisiya3@rambler.ru, ORCID: http://orcid.org/0000-0001-8897-8182

UDC 338.27

DOI: 10.15587/2312-8372.2017.94392

Uhodnikova O.

EVALUATION OF THE POTENTIAL OF SMART-SYSTEMS

Проведено аналіз SMART-технологій, що застосовуються для розвитку міст і територій. На основі аналізу міжнародного досвіду та розробки проблематики українських міст, визначено доцільність застосування поняття SMART-територій, що охоплює більшу кількість показників оцінки та дає більше можливостей для розвитку територій.

Ключові слова: SMART-технології, SMART-місто, SMART-території, потенціал розвитку, розвиток, оцінка потенціалу розвитку SMART-територій.

1. Introduction

The modern socio-economic and production systems develop under conditions of transfer to the new technological order – the use of innovative SMART-technologies. Their further development will help to provide the effective functioning of economic and social systems, give a possibility to transfer on qualitatively new level of population life, economy and production functioning. SMART-technologies gain more spread to provide the effective management of the subjects of economic activity, cities and territories.

2. The object of research and its technological audit

The use of SMART-technologies gained a wide spreading in European countries and the USA. Last years the Ukrainian local authorities start to introduce the leading experience of SMART-technologies use for the stable development of cities and territories. The effectiveness of these technologies use, proved on practice by many countries, makes them more popular, favors the permanent development and improvement. New-York, London, Barcelona, Copenhagen, Helsinki, Vancouver, Wien, Singapore, Brisbane, Los-Angeles, Montreal, Bogota and Sidney – the

cities that successfully combine innovative technologies that provide automatization of numerous processes of giving municipal services with provision of the high level of social standards of population (life level, eco-friendliness, comfort of city for living, medical, educational services, infrastructure development and so on) are at top-rating of SMART-cities for today. Ukrainian cities only start to develop in the direction of SMART-technologies use. If the questions of life comfort are considered in All-Ukrainian cities ratings, the aspects of «digital city development» are not yet usual for the analysis of Ukrainian cities potential. According to the life comfort level, the tree leaders were named in 2016 – Vinnytsia, Kharkiv and Lviv. The city rating was formed according to the following parameters: level of patriotism, level of corruption, level of confidence to the local and state authorities, evaluation of the quality of municipal, medical, educational and other consumer services. Although the level of evaluation of these parameters partially depends on technologies, used for organization of giving services to population, the distinct positioning of rating parameters is not applied to the SMART-technologies. So, the question of evaluation of potential of the development of Ukrainian cities and territories taking into account the general world tendencies of SMART-systems formation is urgent.